

Springen met de aartsbisschop

MET ZESHONDERD GEMARKEERDE WANDELROUTES IS LUXEMBURG EEN WAAR WANDELPARADIJS. VOEG ER EEN SAUSJE CULTUUR EN NATUUR AAN TOE EN JE WANDELREIS KAN NIET MEER STUK. ELS SPANJER BEELEFDE DE CULTUUR BIJ DE SPRINGPROCESSIE IN ECHTERNACH. DE NATUUR ONDERGING ZE IN TROISVIERGES IN HET NOORDELIJKSTE PUNTJE VAN HET GROOTHERTOOGDOM.

■ ELS SPANJER

Op het oostelijke randje van Luxemburg ligt het bedevaartstadje Echternach. De Sûre, op weg naar de Moezel, scheidt het van buurman Duitsland. Dat is staatkundig een bijzonder riviertje, een condominium. Duitsland en Luxemburg oefenen er samen de soevereiniteit over uit. lechternach, op zijn Luxemburgs, is een perfecte uitvalsbasis voor talrijke wandelingen

in het uitgestrekte Mullerthal, vooral bekend van de mosgroene natuur en bijzondere rotsformaties.

Het is zo'n stadje waar je ontspannen een paar uur kunt rond-dwalen. De Via Epternacensis maakt het je nog makkelijker. Metalen plaatjes in het wegdek met een gestileerde adelaar uit het stadswapen markeren deze culturele wandelroute. Hij

begint naast de Sint Willibrord basiliek en slingert daarna ruim twee kilometer langs tal van bezienswaardigheden, zoals het Abdijmuseum, het Paviljoen in de vroegere luthof van de abdij en een laatste restje van de oude stadsmuur.

Het sfeervolste deel van de route is de markt met zijn terrassen, oude patriciërhuizen en het middeleeuwse stadhuis, de Dénzelt. Daar werd vroeger onder de bogen rechtgesproken. Je vindt er ook de Urtsel (Urteils-säule -vonniszuil), die jan en alleman moest duidelijk maken dat de abt de baas was in de stad. De Via eindigt een eindje buiten het centrum bij de resten van een Romeinse villa uit de eerste tot vijfde eeuw. Het is een van de grootste villavondsten in de noordwestelijke provincies van het Romeinse rijk. Het landhuis telde veertig kamers, waarvan

sommige met mozaïekvloeren en vloerverwarming.

DE SPRINGPROCESSIE

Nog nooit met een aartsbisschop rondgesprongen? Dan heb je op de dinsdag na Pinksteren in Echternach de kans van je leven. Je bent alleen niet de enige. Zo'n twaalf- tot veertien duizend bedevaartgangers komen ieder jaar naar de Springprocessie om de Angelsaksische missionaris Willibrord (ca.658-739), de eerste bisschop van Utrecht en de stichter van de abdij van Echternach, te eren. Al vroeg in de Middeleeuwen kreeg hij de naam epileptische aanvallen te kunnen genezen. Wellicht ligt hier een linkje naar de Springprocessie waarvan de oorsprong onbekend is. Honderden groepen en duizenden *Einzel-pilger*, in totaal zo'n negen-duizend mannen, vrouwen en

kinderen, springen samen met Jean-Claude Hollerich, aartsbisschop van Luxemburg, vanaf de Ehrenhof voor de abdij de bijna twee kilometer naar de crypte in de basiliek. Zwart-wit gekleed, in rijtjes van vijf, met elkaar verbonden door een witte zakdoek springen ze schuin naar voren, afwisselend op hun linker- en rechtervoet. Op de muziek van veertig muziekgroepen, vooral harmonieën en fanfares, maar ook violen, mandolines en accordeons. Allemaal herhalen ze steeds weer dezelfde hoempapa-polka.

Processies zijn meestal nogal ernstige, statie stoeien met biddende en zingende gelovigen begeleid door langzame, gedragen processiemuziek. De Springprocessie is heel anders, bijna vrolijk, met al die springende mensen.

Met de zegen van de abt boven de trap dalen de pelgrims af in de crypte. Willibrord's sobere kist is gehuld in een blinkend wit grafmonument van Carrara-marmer. Voor ze weer naar boven gaat doopt een vrouw haar processiezakdoek in het gewijde water van de Willibrordbron en wrijft er haar been mee in. In 2010 zette de UNESCO de springprocessie op de Immateriële werelderfgoedlijst.

NATURLEHRPFAD CORNELYS MILLEN

Waar zullen we nu eens gaan wandelen, is een regelmatig terugkerende vraag. Al jaren hebben we op reis een wat ongewone oplossing. We zoeken op de landkaart een bijzondere, afwijkende plaatsnaam. Daar gaan dan de veters vast. Zoals rond St Pompon - die heilige bestaat echt - in de Dordogne, of Moscow en Dallas in Schotland. Onlangs ontdekten we nog in Noord-Frankrijk de plaatsnamen Mon Idée en Madagascar. Ook nu, op nog geen drie kilometer van de Belgische grens, is het in het bedevaartplaatsje Troisvierges weer een schot in de roos. Bij het station vertrekken een paar interessante tochten, het *Sentier des*

SINDS 2010 STAAT DE SPRINGPROCESSIE OP DE UNESCO IMMATERIËLE WERELDERFGOEDLIJST

Passeurs en het *Naturlehrpfad Cornelys Millen*. Het eerste volgt de vlucht routes waarlangs *passeurs*, die alle kleine weggetjes en paadjes rond Troisvierges kenden, in de Tweede Wereldoorlog vluchtelingen en leden van de Luxemburgse ondergrondse hielpen naar België te ontsnappen waar het Duitse regime minder streng

was. Onze keus valt echter op het tweede pad omdat je daar kans hebt de zwarte oelievaar te spotten die sinds 1993 weer in Luxemburg broedt. Typisch voor het gebied zijn de vele waterpartijen en moerassen. Oude sagen vertellen dat het stadje is gesticht door elven, wat de oude Luxemburgse naam Elven verklaart. In de zeventiende eeuw begonnen Waalse pelgrims het Troisvierges te noemen, een verwijzing naar de drie legendarische maagden Fides, Spes en Caritas (Geloof, Hoop en Liefde), die in 168 na Chr. om hun geloof werden vermoord.

BIJEN EN VLINDERS

Naast het weggetje naar de eerste klim staan de leisteenlagen verticaal omhoog. In de uitbundig bloeiende berm meldt een bordje: *Hei blitt et fir Beie, Päiperleken an aner Insekten*. Een kwartiertje verder bij het beekje Woltz lezen we dat schaatsenrijders over het water kunnen lopen door de microscopisch kleine hartjes op hun poten. Het is perfect wandelweer. Links van de oude spoorbaan naar Aken, de Vennbahn, waar we nu op lopen, blaast de wind duizenden witte paardenbloemparachuutjes weg. Maar rechts

kleuren de bloemen in de schaduw van het bos de berm nog steeds goudgeel. De route draait rond Cornelys Millen, door weiden vol koeien die nieuwsgierig op ons af komen rennen. In de schuilhut aan de rand van de vroegere visvijvers van de watermolen hopen we de zeldzame zwarte oelievaar te zien. We moeten het echter doen met wat eenden en een paar zwanen.

Na de natte graslanden van de Kléngelbaach en het verkolende Biwischerbësch gaat het heuvelaf naar het gehucht Birwisch. Het is alsof je in Zuid-Limburg loopt. Net als in Nederland ging hier in de jaren zeventig de bijl in de hoogstamfruitsbomen. Ook de heggenvrunden uit het landschap. En weer net als in Limburg wordt de schade hersteld en met subsidie nieuwe hoogstam aangeplant.

Kort voor Troisvierges draagt een steen in de berm de tekst *Erricht et Andenken der Armen verlassenen Seelen im Fegfeuer Deren kein Mensch gedenkt*. Misschien willen Sint Willibrord en de heilige Drie Maagden wel een goed woordje voor hen doen.

Praktische informatie

Met de auto is het vanaf Utrecht 288 km (3 uur) naar Troisvierges. Echternach is 340 km en een half uurtje langer. Met de trein is zowel Echternach als Troisvierges te bereiken. Meer info op www.mobiliteit.lu.

Luxemburg telt 233 hotels met 14.000 bedden, 13 Jeugdherbergen met 1100 bedden en 89 campings met plaats voor 45.000 kampeers.

Luxemburg heeft ongeveer hetzelfde weer als Nederland, een gematigd zeeklimaat. Ook de temperatuur komt overeen met die in Nederland.

REISGIDSEN

- Capitool reisgids België en Luxemburg, 344 pag., ISBN 9789000341481, Uitgeverij Unieboek, prijs € 26,99
- De Groene Reisgids België - Luxemburg, 623 pag., ISBN 9789020993141, Uitgeverij Lannoo, prijs € 22,50
- ANWB Extra: Luxemburg 128 pag., ISBN 9789018033675, prijs € 9,95
- Bradt Travel Guides: Luxemburg, Engelstalige gids, ISBN 9781841628547, prijs £14,99

LINKS

visitluxembourg.com
www.willibrord.lu
www.echternach-tourist.lu
www.naturpark-our.lu
www.troisvierges.lu

